

TALE

20. oktober 2015

Sagsnr. 2015 - 4447

Ministerens tale til samrådsspørgsmål C og D om reformen af førtidspension og fleksjob den 20. oktober 2015

Samrådsspørgsmål C

På baggrund af Berlingske Tidendes artikel den 18. september 2015 "Reform har kun fået 31 i arbejde" bedes ministeren redegøre for, om ministeren kan bekræfte Berlingske Tidendes oplysninger, og om ministeren er tilfreds med den måde, reformen af førtidspension og fleksjob er blevet ført ud i livet på, og om den ringe jobeffekt giver ministeren anledning til at ændre loven, eller hvad ministeren i givet fald vil gøre for at forbedre kommunernes indsats.

Ministeren bedes samtidig gøre rede for, om ministeren er enig med anbefalingerne i Ankestyrelsens praksisundersøgelse fra april 2015, som siger, at kommunerne i endnu højere grad skal sende syge borgere i arbejdsprøvninger og ressourceforløb, inden der tages stilling til førtidspension.

Samrådsspørgsmål D

Der ønskes en orientering om, og en drøftelse af:

- *hvor snævert kommunerne skal tolke arbejdsmarkedslovgivningen, således at man undgår udsigtsløse arbejdsprøvninger, som man eksempelvis har set i Assens Kommune (<http://nyhederne.tv2.dk/2015-07-24-kommune-tvinger-aktivt-gigtplaget-i-aktivering-tag-din-seng-med-paa-arbejde>)*
- *hvad ministeriet har gjort for at orientere og vejlede kommunerne, så man undgår den slags unødvendige arbejdsprøvninger i stedet for at tilkende borgerne en førtidspension?*

Indledning til spørgsmål C

- Samrådet i dag handler om reformen af førtidspension og fleksjob, som blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget i 2012.
- Reformen er et nødvendigt paradigmeskifte i forhold til, hvordan vi som samfund ser på vores mest udsatte borgere – nemlig som en gruppe borgere, som ikke skal parkeres på passiv forsørgelse, men som i videst muligt omfang skal have et arbejdsliv og være en del af fællesskabet.
- Det bakker regeringen fortsat fuldt op om.

- Der bliver i samrådsspørgsmål C spurgt til, om jeg er tilfreds med den måde, reformen af førtidspension og fleksjob er ført ud i livet på, og der henvises til, at der kun er kommet 31 i job.
- For at svare herpå er det vigtigt at starte med de oprindelige intentioner bag reformen, herunder bag de nye ressourceforløb.

Formålet med reformen og status

- Det helt overordnede mål med reformen er, at flest muligt skal i arbejde og forsørge sig selv.
- Det kræver, at flere får en tilknytning til arbejdsmarkedet, og at færrest muligt skal ende på varig, passiv forsørgelse.
- Lad mig kort citere fra de første linjer i aftaleteksten:
- *”Det er nødvendigt at nytænke førtidspensions- og fleksjobområdet, så flere får mulighed for at realisere deres potentiale i et aktivt arbejdsliv og være en del af fællesskabet”*
- Helt grundlæggende betyder det, at borgere med en potentiel arbejdsevne skal have den nødvendige hjælp til at udvikle denne, så de ikke ender på førtidspension.
- Derfor blev der med reformen opbygget et helt nyt system i landets kommuner med rehabiliteringsteams, koordinerende sagsbehandlere, tværfaglige ressourceforløb, og en ny fleksjobordning, der er målrettet personer med en meget begrænset arbejdsevne.
- Det er en ambitiøs reform, som tager tid at implementere.
- Men vi kan glæde os over, at vi allerede på nuværende tidspunkt kan se, at reformen på flere fronter er på rette spor:

- Der er i dag ca. 22.400 færre fuldtidspersoner på førtidspension, end da reformen trådte i kraft. Det vil sige, at færre borgere i dag dømmes ude af arbejdsmarkedet.
- Især antallet af unge, som tilkendes førtidspension er faldet, og det er nok reformens største succes: at vi ikke permanent lukker unge mennesker ude af arbejdslivet.
- Samtidig er 5.800 flere helårspersoner kommet ind i fleksjobordningen. Og ledigheden for fleksjobbere er faldet fra 25 pct. til 18,5 pct.
- Seks ud af ti nye fleksjob går til personer, der arbejder 10 timer eller mindre om ugen. Og det er helt konkret lykkedes at skabe plads til ca. 13.000 personer med en ganske lille arbejdsevne på arbejdsmarkedet via et fleksjob.
- Sidst, men ikke mindst, deltager knap 12.000 borgere i øjeblikket i ressourceforløb, som er omdrejningspunktet for vores samråd i dag.

Formålet med og indholdet af ressourceforløb

- Ressourceforløb er en tidlig, tværfaglig og sammenhængende indsats, der skal gives til personer, der har store og komplekse problemer. Ofte til personer, der før reformen ville have fået tilkendt førtidspension.
- Et ressourceforløb kan vare fra et til fem år afhængig af borgerens behov, og der er mulighed for forlængelse.
- I ressourceforløb skal der gives en helhedsorienteret og tværfaglig indsats på tværs af de relevante sektorer – dvs. både beskæftigelsesmæssige, sociale og sundhedsmæssige tilbud.

- Jeg vil derfor gerne slå fast, at målet med ressourceforløb er at udvikle borgerens arbejdsevne - *IKKE* at ”arbejdsprøve” borgeren, som der hentydes til i spørgsmålet.
- Det handler derimod om at fokusere på borgerens muligheder og lægge en strategi for at udvikle disse.
- Det er også vigtigt at slå fast, at førtidspension ikke blev afskaffet med reformen. Heller ikke for de unge.
- Personer, der er så syge eller har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle deres arbejdsevne, skal fortsat tilkendes førtidspension. Det ændrer reformen ikke ved.
- Det er altid en konkret og individuel vurdering, om en borger skal have et ressourceforløb, en førtidspension eller et fleksjob.
- Samtidig er det vigtigt, at denne vurdering foretages på et grundlag, der er grundigt belyst fra alle vinkler, hvilket netop er formålet med rehabiliteringsteamet, hvor flere forvaltninger og regionen er repræsenteret.
- Rehabiliteringsteamet er et kvalificeret, fagligt centrum for behandlingen af borgerens sag, og det ønsker vi ikke at spolere ved fra centralt hold at detailregulere komplicerede og konkrete vurderinger af fx arbejdsevne og udviklingspotentiale.

Om afgang fra ressourceforløb

- Med disse ord vil jeg gå videre til de tal for afgang fra de afsluttede ressourceforløb, som udgør den konkrete baggrund for dagens samråd.

- Jeg kan bekræfte Berlingske Tidendes oplysninger om, hvor mange, der har afsluttet et ressourceforløb til et ordinært job.
- Oplysningerne stammer fra en opgørelse, foretaget af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, som er gengivet i mit svar på udvalgets spørgsmål 194.
- Det er dog endnu for tidligt på denne baggrund at drage konklusioner omkring jobeffekter af ressourceforløbene.
- Det skyldes, at der på nuværende tidspunkt er afsluttet så få og korte forløb, at vi ikke har et repræsentativt billede af indsatsen.
- Opgørelsen fra STAR bygger således på ca. 1.100 afsluttede forløb, mens der i øjeblikket er gang i knap 12.000 forløb ude i landets kommuner.
- Ressourceforløbene kan vare imellem 1 og 5 år, og de forløb, der var afsluttet til og med marts 2015 kan således ikke siges at være repræsentative for indsatsen.
- Jeg tror, vi alle kan blive enige om, at der ikke findes snuptagsløsninger, når det handler om at hjælpe de allermest udsatte borgere ind på arbejdsmarkedet. Det kræver en langvarig indsats. Og det er netop formålet med et ressourceforløb.
- Man skal også huske på, at de mennesker, der er i ressourceforløb, er personer, der før reformen primært fik tilkendt førtidspension.
- I det lys er det værd at bemærke, at der samlet set er mere end 22 pct., som har fået et ordinært job, et fleksjob eller, som nu står til rådighed for disse.

- Dermed har over en femtedel af de afsluttede forløb således resulteret i, at borgeren har genvundet tilknytningen til arbejdsmarkedet frem for at være dømt ude af fællesskabet.
- Med det sagt vil jeg også gerne slå fast, at der ikke er belæg for at koble tal for dødsfald med indholdet i ressourceforløb, hvilket også fremgår af mit svar på udvalgets spørgsmål 204.
- Da aftalen om reformen blev indgået i 2012, forudsatte man, at der, ud af samtlige forløb der forventedes igangsat fra 2013 til 2032, ville være ca. 2 pct. i henholdsvis ordinær beskæftigelse og fleksjob, når reformen var fuldt indfaset.
- Af de årsager, jeg netop har nævnt, er det ikke muligt på nuværende tidspunkt at vurdere, hvorvidt de aktuelle afgange afviger fra det forudsatte.
- For mit eget vedkommende giver den nuværende afgang fra ressourceforløbene imidlertid ikke anledning til bekymring.
- I stedet er mit klare fokus at understøtte kommunerne i at levere gode ressourceforløb med et indhold af høj kvalitet.
- For det er helt afgørende for reformen, at ressourceforløbene får et indhold, der kan gøre en reel forskel for den enkelte borger.
- Der skal være mening og perspektiv i tingene. Borgere med markant nedsat arbejdsevne skal ikke trækkes igennem forløb, hvis det på forhånd er åbenbart formålsløst at udvikle arbejdsevnen.
- Men der er også brug for en forståelse og anerkendelse af, at det tager tid at udvikle arbejdsevnen, og at indholdet i ressourceforløbet tilrettelægges efter det.

Implementeringen af reformen

- Noget af det, der optager mig, er, at flere personer i ressourceforløb kommer ud på en rigtig arbejdsplads.
- Jeg tror, at det for mange vil være forbundet med motivation og selvrespekt at være tilknyttet en arbejdsplads med kolleger og at have følelsen af at lave noget meningsfuldt.
- Jeg er derfor også lodret uenig i spørgerens hentydning til, at virksomhedsrettede tilbud skulle fungere som meningsløse arbejdsprøvninger. Det handler tværtimod om at bringe borgeren tættere på arbejdsmarkedet.
- Samtidig er det klart, at en virksomhedsrettet indsats skal tilrettelægges på den rigtige måde, så det giver mening for borgeren.
- Det kræver stor støtte fra jobcentret og virksomheden, og at både jobcentret, virksomheden og borgeren er forberedt på, hvad der skal ske, og hvornår der bliver fulgt op.
- Det er også hovedfokus i projektet ”Virksomhedscenter generation 2”, som skal styrke den virksomhedsrettede indsats for borgere i ressourceforløb og udsatte kontanthjælpsmodtagere.
- På baggrund af erfaringer herfra har vi desuden netop afsat 53,5 mio. kr. til projektet JobFirst, som skal udvikle og afprøve en model, der skal systematisere kommunernes arbejde med den virksomhedsrettede indsats i ressourceforløb.

Ankestyrelsens praksisundersøgelse om førtidspension fra 2015

- Afslutningsvist bliver der spurgt til konklusionerne i Ankestyrelsens praksisundersøgelse fra april 2015, som undersøgte en række sager om førtidspension – både tilkendelser og afslag.
- Praksisundersøgelsen viser, at kommunerne i samtlige sager om afslag på førtidspension har truffet den rigtige afgørelse, og det samme gælder for flertallet af tilkendelserne – både for borgere over og under 40 år.
- Samtidig konkluderer undersøgelsen, at kommunerne generelt anvender og udfylder rehabiliteringsplanens forberedende del korrekt. Det er vigtigt, da det er grundlaget for teamets indstilling til kommunen.
- Begge disse konklusioner er positive. Især set i lyset af, at sagerne blev afgjort meget kort tid efter, at reformen trådte i kraft.
- Men der er naturligvis også plads til forbedring i forhold til de sager, hvor Ankestyrelsen ikke har været enig i kommunens afgørelse.
- Her peger undersøgelsen blandt andet på, at kommunerne skal blive bedre til at få alle sagens hjørner belyst.
- Ankestyrelsen nævner intet om arbejdsprøvninger. Det er der efter min mening gode grunde til, da det er en forældet måde at se beskæftigelsesindsatsen på.
- I stedet påpeger de, at kommunerne skal være opmærksomme på, at de kan anvende relevante og individuelle ressourceforløb, hvilket er helt i tråd med reformens formål.

- Det stemmer også udmærket overens med det store fokus, vi i øjeblikket har på indholdet i ressourceforløb.

Indledning til spørgsmål D

- I forhold til samrådsspørgsmål D mener jeg, at det første punkt er dækket ind af min besvarelse af samrådsspørgsmål C.
- I forhold til det andet punkt om orientering og vejledning af kommunerne kan jeg oplyse, at Beskæftigelsesministeriet, som myndighed, selvfølgelig har et ansvar for at vejlede kommunerne bedst muligt, når ny lovgivning træder i kraft.
- Det er et ansvar vi tager alvorligt, og som jeg synes, vi lever op til.
- Jeg har ikke tænkt mig at gennemgå samtlige vejledninger mv. som er blevet sendt til kommunerne om reformen, da vi i så fald vil få brug for at udvide dagens samråd.
- I stedet har Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering udarbejdet en oversigt, som vil blive eftersendt til udvalget.
- Jeg vil dog fremhæve, at der i forbindelse med reformen blandt andet blev udsendt en guide til sagsbehandlerne i jobcentrene som netop forklarede formålet med indsatsen i et ressourceforløb og gav eksempler på forskellige relevante indsatser.
- Desuden kan jeg nævne en orienteringsskrivelse om arbejdet i rehabiliteringsteamet, som kommunerne fik tilsendt i august.

- Heri er det beskrevet, hvordan kommunerne kommer hele vejen rundt om borgerens situation og får lavet en god rehabiliteringsplan, så borgeren får et godt afsæt for at komme videre.
- Derudover udsendte den tidligere socialminister i september 2014 et hyrdebrev og vejledning til kommunerne, som blandt andet understreger, hvornår der skal tilkendes førtidspension i stedet for ressourceforløb i forlængelse af en række diskussioner herom.

Afslutning

- Samlet set har reformen af førtidspension og fleksjob medført et helt nødvendigt skifte fra at fokusere på borgeres begrænsninger til at fokusere på deres muligheder.
- Det bakker regeringen fuldt op om.
- Vi er i gang med en langsigtet investering i de mest udsatte borgere, og mit hovedfokus vil fortsat være, at ressourceforløbene har et indhold, som kan leve op til de høje forventninger, der er til reformen.
- Vi skal ikke opgive nogen, hvis der er en chance for, at de med den rette hjælp kan få fodfæste på arbejdsmarkedet.
- Det kræver dog, at vi er villige til at tænke langsigtet og have tålmodighed.
- Tak for ordet.